

Slovenski dom

Ste. 143

V Ljubljani, sobota 3. julija 1937

Leto II.

Poziv vsemu slovenskemu narodu

Zazvenele bodo lopate, da posteljejo zadnje postelje v sveti slovenski zemlji možu, kakor jih našemu malemu narodu le skopo naklanjajo stoletja. Kneza-vladike-nadžkova doktorja Antona Bonaventure Jegliča ni več. Da, kneza! Slovenskemu narodu je ztril in uničil narodne kneze tuji meč. Zato si je narod sam rodil pod kmečkimi krovi svoje kneze — duševne vodnike, ne iz plemenite grajske krvi, a zato iz tem bolj plemenite svoje duše. Tak knez slovenskemu narodu, rojen pod kmečko streho leži na mrtvaškem odru. Sekularen mož, ves knežji, ves vladarski, a ob tem preprost, kot narod, ki ga je dal, dober kot utelešeno slovensko sree, pa klen in neupogljiv, kadar je šel v boj za pravice svojega naroda; za svoj narod ni tehtal nobenih žrtev, nobenih naporov in skrbi, da, tudi knežjo krono je vrgel pogumno na tehtnico za svoje narodno prepričanje.

Ko vsa slovenska delegacija ni mogla leta in leta izvojevati niti ene čisto slovenske gimnazije, jo je Jeglič ustvaril sam iz svojega narodnega prepričanja s pomočjo ljudstva, ki si ga je rodilo za kneza. Žrtev za žrtvijo je pokladal na ta domovinski oltar: duševni delavci so mu ustvarjali slovenske učne knjige, on jih je plačeval. Revni dijaki so prosili v njegov zavod, on jih je vzdrževal. Izčrpal si je zadnji vir ob I. zvezku velikanskega Wiesthalerjevega slovarja — in umrl kot vsi slovenski veliki možje — reven kot je prišel iz revne kmečke hiše. — In ob zlomu svetovne vojske! Sovražne sile so mu trgale iz rok knežje žezlo in sklepele, kako bi ga odtrgale od slovenskega naroda in ga pahnile v samostansko celico. Za vse naklepe in kovarske trude je vedel. Ni omahnil, za trenutek ni okleval. Z odločno roko je prvi podpisal zgodovinski dokument našega združenja v jugoslovansko narodno državo — tvegale vse in vprav s tem prešnil ves slovenski narod z duhom tiste skupnosti, ki jo mora imeti vsak narod ob trenutkih, ko mu gre za biti ali ne biti. Kot vladika in videc je v hipu spoznal usodo svojega naroda; kot plehko snetje so mu bile vse bridkosti, ki jih vsak tak mož doživlja v borbah za svoja načela. Odločevala je usoda vsega naroda; zato je

Tak je njegov obraz v poslednjem, večnem snu Foto J. Smuc

šel v tvegani boj in zmagal.

Slovinci! Strnimo se vsi ob Jegličevem pogrebu z globoko resnobnostjo. Jegličev odprti grob nam bodi nemi klicar tesne skupnosti in povezanosti vselej, kadar bi se bila borba za osnovne biti in pravdo našega naroda. Klicarje topli ljubezni do vseh onih naših bratov in sester, ki so razkropljeni po svetu, za katerimi je ljubezen

gnala vladiko Jegliča v vestfalske rudnike in ameriške tovarne, klicar k jasnemu spoznanju, kaj se pravi biti svoboden državljani med brati, a ne podanik tuje, sovražne gospode!

Jeglič nam je kazal pot. Pojdemo za njim!

ODBOR ZA POGREB NADŠKOFA
DR. A. B. JEGLIČA.

Nadžkof v svoji Ljubljani

Ljubljana, 3. julija.

Nad 30 dolgih let je pokojni nadškof stoloval na ljubljanski škofijski stolici, skoraj pol stoletja je bil tako tesno zvezan z našo belo Ljubljano, da nam je postal tako domač, tako v resnici ljubljanski, kakor da bi vse svoje dni živel in delal v Ljubljani. Saj pa je njegova smrt Ljubljano tudi občutila, kakor da je izgubila svojega rojenega sina. Ze včeraj, ko je naš list naznanil prvi v Ljubljani, da bodo pokojnika pripeljali iz Stične v Ljubljano v škofijski dvorec okrog pol dneva, so se že pred poldnevom začele zbirati pred škofijsko skupine vernikov, da bi mogli prisostvovati, ko se bo veliki naš mož vrnil v svojo belo Ljubljano. Prihod velikega pokojnika pa se je seveda zelo zakasnil, ker so avtor furgon pogrebnega zavoda, ki je vozil truplo pokojnega nadškofa iz Stične v Ljubljano, vso pot ustavljali verniki po svojih vaseh in farah, ko se je vozil mimo. Saj so tudi deželani enako bridko kakor vsi Slovenci sploh, takoj prvi hip občutili ves ogromni pomen, ki ga je nadškof dr. Anton B. Jeglič zavzemal med nami. Zato niso mogli zamuditi, da se ne bi vsaj to zadnje pot še poslovlili od slovenskega kneza, ki je bil znan in je obhodil sleherno slovensko vas.

Avtomobil s krsto in truplom pokojnika je zato prišel z veliko zamudo v Ljubljano. Pred škofijsko se je pojavil avtomobil šele ob treh popoldne. Tam je bilo ta čas zbranih mnogo vernikov, ki so po cele ure čakali, kdaj bodo mogli še enkrat videti svojega priljubljenega pastirja. Čim je avtomobil s pokojnikom truplom zavozil čez mejo bele Ljubljane, so ganljivo zazvonili vsi zvonovi ljubljanskih cerkv. Vsi ljubljani so hkrati čutili, da je ta trenutek prišel zopet med nas mož, ki je s svojim velikim sreem in ljubeznijo objel vse slovenski narod.

Sprejem pred stolnico

Pred škofijskim dvorcem so se ljudje splošno razmaknili, ko je tja privozil avtomobil s truplom pokojnega nadškofa. V veži škofijskega dvorca pa je pričakal svojega velikega prednika škof dr. Gregorij Rožman z vsemi člani stolnega kapitla, prisotni pa so bili tudi številni drugi ljubljanski in podeželski duhovniki, ki so na prvo vjest o smrti velikega kneza prihitali v Ljubljano. Truplo pokojnika so z avtomobila prenesli v vežo škofijskega dvorca, kjer ga je škof dr. Rožman blagoslovil. Potem so krsto s truplom prenesli v drugo nadstropje, kjer so uslužbenci pogrebnega zavoda že dopoldne pripravili v veliki sprejemni dvorani velik oder, na katerega so zdaj položili krsto s pokojnikom. Vsa duhovščina s škofom dr. Rožmanom na čelu se je zdaj zbrala v tej sobi, ki je vsa odeta v črno.

Na mrtvaškem odru

V tej sobi, kjer je veliki pokojnik dolga leta sprejemal mnogokrat in neštivilne svoje vernike in druge visoke goste, ki so ga hodili obiskovat,

zdaj leži naš veliki cerkveni knez. Ko so ga položili na mrtvaški oder, so raz krsto vzeli pokrov in pred očmi prisotnih je spet vstal naš nepozabni nadškof dr. A. B. Jeglič... Njegov častitljivi obraz, njegove trde, izrazite poteze, ves njegov izraz je izpričeval isto tako znano njegovo podobo, kakor smo jo videli in z njo skozi toliko let čutili vsi Slovenci. Nič se skoraj ni spremenilo na tem obrazu, vse je bilo videti, kakor nekoč in še včeraj... le da naš vodnik ni več živ prisoten med nami.

Škof dr. Rožman je potem s svojo duhovščino pred mrtvaškim odrom opravil molitve, medtem pa je ravnatelj škofijske pisarne na glavo pokojnika položil škofovsko mitro. Tako leži zdaj dr. A. B. Jeglič v svoji sprejemnici in zadnjikrat sprejema svoje vernike... Okrog mrtvaškega odra stoji visoke sveče, ki počasi dogorevajo za pokojnika; kakor je pokojnik počasi dogoreval za svoj narod. Med ognjem mrtvaških sveč je njegovo svečeniško obličje še dostojanstvenejše, v gozdu zelenja, ki obkroža celotni mrtvaški oder, je njegova podoba še pristnejša, še bolj naša in domača.

Procesije vernikov prihajajo

Zdaj so začele v škofijski dvorec prihajati neštivilne vrste ljubljanskih vernikov. Uslužbenici pogrebnega zavoda dajejo te dni tej hiši svoj izraz. Že na pragu, ko prestopite vrata škofijske palače, stoji črno oblečen mož z veliko srebrno palico, pod prvim stopniščem stoji drugi črni mož, enako opravljen, prav tako stoji uslužbenec pogrebnega zavoda pri vzhodu v prave škofijske prostore pod drugim stopniščem. Tudi pred vrati v sprejemnico, kjer leži truplo pokojnika, stoji mrtva straža pogrebnega zavoda, enako stoji možje v črni okrog samega mrtvaškega odra. Tudi zunanost škofijske palače se je spremenila v hišo žalovanja. Velika vhodna vrata so vsa zastrta v črno, enako potem vrata pod drugim stopniščem ter vrata pred sobo, kjer je nameščen mrtvaški oder. Vsa dvorana sama, kjer leži med svetlim in svečanim velikim našim pokojnikom, je en sam črn prostor, kjer izžarevajo tiho svetlobo zgolj številne sveče ter dve s črno zastrti žarnici na obeh koncih sobe.

Sv. maša ob odru pokojnika

Snoči so postavili ob odru, kjer leži truplo pokojnika mal oltarček, kjer so se danes zjutraj ob 7 zbrali pokojnikovi sorodniki ter drugi verniki k sv. maši, ki jo je za pokojnika daroval ravnatelj škofijskih pisarn g. Jagodič. Med sveto mašo je bila vsa dvorana in okolica mrtvaškega odra napolnjena z množico vernikov, ki so vsak hip prihajali kropiti in moliti za dragega pokojnika. Enako bo sv. maša ob mrtvaškem odru tudi jutri zjutraj ob sedmih ter jo bo enako daroval ravnatelj g. Jagodič.

Doslej 14 000 kropilcev

Množice vernikov k mrtvaškemu odru neprestano prihajajo. Skozi vežo in stopnišče škofijskega dvorca se vrsti nepretrgana procesija mož in fantov, žená in deklet, ki s solzami v očeh trpko hodijo skozi tiho prostorno črno sobo mimo obličja našega narodnega očeta. Včeraj od štirih popoldne do 11 ponoči, ko so pretrgali to procesijo, pa danes od pol šestih zjutraj dalje, ko so se vrata škofijskega dvorca zopet odprla, se je do popoldneva pred odrom velikega pokojnika zvrstilo že nad 14.000 ljubljanskih in okoliških vernikov. Uslužbenici pogrebnega zavoda niso bil več sami kos ogromnemu navalu ter je morala pristopiti na pomoč tudi policija, ki s svojimi stražniki skrbi za red v veži škofijske palače.

Posebno danes dopoldne je bil naval vernikov v škofijski dvorec ogromen. Sobotni tržni dan, ko v Ljubljano pride še več ljudi, kakor sicer, je okrog škofijskega dvorca združil skoraj vse okoličane ljubljanske. Prihajale so k mrtvaškemu odru mamice s svojimi otroci, ki so vso pot pripovedovale malim svojim o velikem očetu in škofu, ki je otroke tako rad imel vse svoje življenje. Prihajali so delavci s tridimi delavnimi rokami, za hip so zapustili svoje delo, morali so priti k svojemu škofu, ki je zanje vse svoje življenje mislil, delal in žrtvoval. Prihajali so začeli z dežele naši učitelji, ki jih je pokojnik tako spoštoval in jim tolikokrat na srce polagal svoje lepe misli o pravi vzgoji mladine. Prihajali so deželani z vseh strani, župani naših občin, zastopniki oblasti in ustanov, prihajajo še kar naprej duhovniki in verniki vseh stanov in poklicev.

Ljubljana v črnih zastavah

Tudi Ljubljana sama se je te dni odela v črno. Mestna občina je raz svoje hiše razobesila žalne zastave, enako so razobesila črne zastave vsa javna poslopja v Ljubljani, tako banovina, sodišče, OUZD, glavna pošta in pošto ravnateljstvo, železniško ravnateljstvo, glavni kolodvor, tudi v ljubljanskega gradu vihra črna žalna zastava. Enako so tudi številni drugi ljubljani razobesili raz svoje hiše žalne zastave, mnoge trgovine in izložbe pa so izložile slike velikega pokojnika, ovito v črni flor.

Tudi dežela žaluje

Enako kakor Ljubljana se je sleherna slovenska župnija zavedla velike izgube, ki nam je vsem Slovincem prizadejana s smrtjo velikega nadškofa dr. A. B. Jegliča. Skozi vso Slovenijo je šel včeraj kakor iskra glas, da je umrl veliki narodni vodnik, po vseh župnijah so se oglasili mrtvaški zvonovi in ljudje so sami od sebe zastulili, da se je zgodilo nekaj velikega: ali je umrl papež ali pa škof!

In so tudi po deželi razobesila vsa javna poslopja žalne zastave, zlasti naše občine in šole. Saj je bil pokojni A. B. Jeglič tako znan in priljubljen med vsemi plastmi našega naroda, da za njim v resnici žaluje ves narod.

Sožalne brzojavke

Knez namestnik Pavle

Nj. kr. Vis. knez-namestnik Pavle je poslal naslednjo brzojavko: »Prezvišenemu gospodu škofu Rožmanu v Ljubljani! Prosim, da sprejmete skupno s klerom moje iskreno sožalje o priliki smrti kneza-nadžkova Jegliča, velikega duhovnika in prvoboritelja za ustvaritev narodnih idealov. — Pavle.

Predsednik vlade

Prosim, da sprejmete moje iskreno sožalje ob smrti velikega duhovnika in javnega delavca dr. Antona Jegliča. Dr. Milan Stojadinovič, predsednik ministrskega sveta.

Minister dr. A. Korošec

Notranji minister g. dr. Korošec pa je poslal škofijskemu ordinariatu v Ljubljani naslednje brzojavno sožalje: Vest o nenadni smrti velikega nadškofa dr. Jegliča me je globoko zadela. Njega smo izgubili, naj njegov duh večno ostane med nami, njegovo ime pa je globoko vezano v srcih katoliških Slovencev in vseh Jugoslovancev.

Minister dr. M. Krek

Ob teži izgubi nadškofa dr. A. B. Jegliča Vas prosim, Prezvišeni, da sprejmete moje iskreno sožalje. Miha Krek.

Ljubljanski divizionar

Med prvimi je v Ljubljani izrekel sožalje polveljnik dravske divizije general Tonič.

Predsednik skupščine

Ob smrti prezvišenega nadškofa dr. Jegliča prosim, da sprejmete moje iskreno in toplo sožalje. Stjepan Čirič, predsednik Narodne skupščine.

Slovenski poslanci

Ob smrti g. nadškofa dr. Ant. Bonaventure Jegliča, Vašega velikega prednika na ljubljanski stolici in neustrašnega voditelja, Vam izražamo podpisani narodni poslanci v Belgradu svoje iskreno in globoko sožalje. Dr. Andrej Veble, dr. Jure Kocce, dr. Franc Šemrov, Miha Brenčič, Karel Gajšek, Anton Kersnik, Rudolf Pevec in Josip Benko.

Škof. ordinariat objavlja

Danes, 2. julija 1937 ob petih zjutraj, je v Stični umrl prezvišeni gospod nadškof dr. Anton Bonaventure Jeglič. Pogreb bo v ponedeljek, 5. julija ob 9. iz stolnice v Ljubljani.

V vseh kuratnih in samostanskih cerkvah naj se zvoni kakor običajno za rajne.

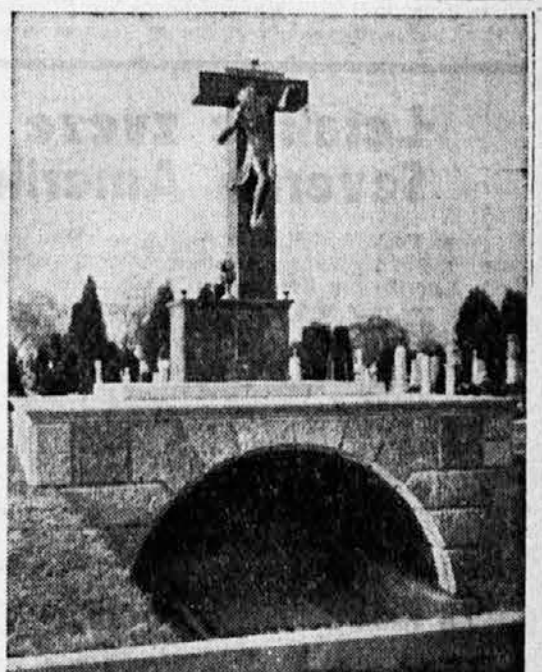
Na dan pogreba, v ponedeljek 5. julija, ob devetih, naj se zvoni kakor ob pogrebi.

V sredo, 7. julija, bodi v vseh kuratnih cerkvah slovesno pogrebno opravilo: maša (prima missa in Commemoratio omnium fidelium cum oratione: pro defuncto episcopo), Reši me in, če mogoče, Officium defunctorum.

K temu opravilu naj se v nedeljo povabijo verniki, da se z molitvijo za pokoj duše nadškofa Jegliča zahvalijo Bogu za vse obilno milosti, ki so jih prejeli v 32. letih njegovega škofovanja.

V Ljubljani, 2. julija 1937.

† Gregorij Rožman, škof.

Grobnica, kjer bo pokopan nadškof Jeglič

Polovična voznina za pogreb

Prometni minister dr. Spaho je dovolil za udeležence pogreba nadškofa dr. Jegliča polovično voznino iz vseh postaj v območju ljubljanske direkcije in iz vseh centrov v državi.

Vsa Stična ob krsti velikega slovenskega vladike

Stična, 2. julija.

Ni danes praznik, pa se je vendar ustavila delavna roka našega vaščana vsepovsod, doma in na polju, kakor da v veliki žalosti ne more več opravljati vsakodnevnega posla. Saj je to dan, ko se poslavljamo od mrtvega slovenskega vladike, ki mu je zastal ljubeči utrip srca. Umrl je mož, kdo tak je še med nami...

Vse se zbira okoli samotana, z venci najlepših rož, kar jih premorejo naši vrlovi, da z njimi okrasijo krsto, v katero so položili neuklonljivo telo moža velikana, nadškofa dr. Antona B. Jegliča. Tolika je bila ljubezen do tega moža, da se vrtovi žalujejo, da niso mogli dati še več rož.

Se na mrtvaškem odru se smehljala velika vladika, kakor da je neskončno vesel tolikšne ljubezni, ki mu jo je vedno, tudi na poslednji poti, vračala slovenska mladina, kjer je tudi sam vedno znova postajal in ostal mlad. Poslednji tihi, priručni razgovor telesno uklonjenega moža z njegovim mladino. Ves ta razgovor pa je ena sama globoka molitev, tako globoka, da je tolažba vsem, ki se vrstijo zadnjikrat ob velikem borcu, ki mu je telo omahnilo v smrt, duh pa se je še silneje dvignil in živi...

Zadnji dnevi Jegličevega življenja

Zdi se kakor da je bila želja, ki naj mu jo vsemogočni na tem svetu izpolni, da vidi po tolikih letih trpljenja in poniževanja spet slovenskega človeka, kako manifestira za svetle vzore, h katerim ga je dvigal s svojim neumornim duhom on sam. Ni hotel sebi triumfa, kljub temu, da ga zaslužijo med Slovenci bolj kot kdor drugi, hotel je biti le tako srečen, da bi videl svoj dragi slovenski narod na poti, ki edina vodi k njegovi srečnejši bodočnosti, na poti dela in molitve. Bog mu je ustlišal njegovo poslednjo željo. V Celju, na veličastnem taboru mož in fantov, je našel spet mir...

Tam je govoril zbranim množicam mož in fantov iz svojega polnega srca. Čakal je samo še tega močnega utripa ljubezni do slovenskega

človeka. In v tem utripu ljubezni je obstal... Vsem, ki so ga videli pozneje, ko se je vrnil iz Celja, se je zdelo, da je bil potem še bolj živahen, naravnost razigran, spet mlad vse do takrat, ko mu je v tej veliki sreči stopila smrt na njegov zemeljski prag.

Slovo

Kratko, vse prekratko je bilo bivanje mrtvega vladike med nami. Le bežni trenutek, da smo se komaj mogli posloviti od njega, kakor se za takšnega moža spodobi. Ze so žalostno zavonili poslednjikrat zvonovi po vsej naši okolici. Stiški očetje so dvignili krsto med cvetjem, od vseh strani je zahtel žalosten jok. Veličastno se razlegajo posmrtno molitve po stiške baziliki. Oblečen v opatski žalni ornat je opat Kostelec s svojo redovniško družino in veliko množico domačinov pospremil velikega pokojnika od bazilike do stiškega kolodvora, kjer je bilo zadnje slovo. Slovo od kraja, ki si ga je vladika Jeglič izvolil za svoja zadnja leta življenja. V sprevedu so šli najprej opat dr. Kostelec, kanonika Stroj in Vole, škofijski ravnatelj Jagodic ter vsa duhovščina šentviške župnije z dekanom g. Jancom Hladnikom, vsa šolska mladina, učiteljsvo, cerkvena družstva z zastavami in nepregledna množica ostalih vernikov. Ob glavni cesti, ki pelje proti Ljubljani, je opat dr. Kostelec še enkrat blagoslovil krsto, nato pa so jo položili na avtofurgon. Nato pa še zadnji žalostni jok zvonov. Vse je navdala velika zapuščena, ko je za vogalom izgini avtofurgon z dragim pokojnikom.

Na vseh poti proti Ljubljani so se ljudje pripravljali na zadnje prisrčno slovo od nadškofa Jegliča. Ljudstvo je znova pokazalo svojo globoko vdanost Cerkvi in veliko spoštovanje svojem najvišjemu cerkvenemu knezu. Na glavni cesti pred Stiščim sta imela primerne nagovore župan Ignacij Pevc in šolski upravitelj Lovro Jevnikar, v Višnji gori je blagoslovil krsto župnik Franc Vidmar, na Grosupljem ekspozit Anton Gole, v Šmarju pa župnik Anton Ravničar. Ves čas do Ljubljane so spremljali nadškofa Jegliča stiški opat dr. Kostelec ter kanonika g. Stroj in Vole.

Trnovski prosvetni tabor preložen

Zaradi narodnega žalovanja za našim velikim voditeljem nadškofom dr. Antonom Bonaventuro Jegličem odpadejo vse slovesnosti, ki so bile pripravljene za 3. in 4. julij. Pač pa bo trnovski prosvetni tabor točno po napovedanem sporedu v soboto 10. in v nedeljo 11. julija. Prosimo vsa društva, ki so nameravala imeti 11. julija svoje prireditve, da jih odgode na 18. julij, da bi se njih članstvo moglo udeležiti važnega trnovskega prosvetnega tabora.

Petletnica mariborskega kolodvorskega misijona

Maribor, 4. julija.

Pred petimi leti se je osnoval dne 1. junija 1932 po prizadevanju škofijskega odbora KA v Mariboru na glavnem kolodvorskega misijona, ki je postal tekem let eno najvažnejših socialnih ustanov obravnavskega mesta. Ustanovitelji so imeli že pri začetku srečno roko v izbiri kolodvorske misijonarne. V osebi gospe Terezijske Stumberger so našli požrtvovalno in neumorno delavko, ki je posvetila vse svoje sile in ves svoj čas samo kolodvorskem misijonu. V veliki meri je njena zasluga, da je ustanova tako lepo prosperovala in se razvijala. V teku pet let je iskalo pri kolodvorski misijonarki nič manj kakor 6164 oseb pomoči in navsila. Večinoma so bila to dekleta, ki so prihajala v mesto iskat službe. Po vseh vaseh našega podeželja je med dekleti že znano, da naj se pri prihodu v Maribor takoj obrne na prijazno gospo z rumenim trakom na roki, ki čaka pri vsakem vlaku. Dekleta to res store in misijonarka je tekem petih let že 1437 deklet spravila v službo. Poznajo jo namreč že tudi mnogostevalne mariborske gospodinje, ki jo prosijo, naj jim preskrbi tako in tako služkinjo. Delo kolodvorskega misijona vedno bolj raste. Samo letos je iskalo pri misijonarki do 1. julija 804 deklet pomoči ter je spravila v službo 201 deklet. Posredovanje misijonark je vsestransko. Po navadi prosijo dekleta za prenočišče za nekaj dni in za hrano, pa takoj seveda tudi za službo. Na stotine jih je bilo s posredovanjem kolodvorskega misijona obvarovanih moralnega padea. Pa ne samo dekleta iz Slovenije, tudi ona iz drugih pokrajin, pa tudi iz Avstrije in Madjarske, ki prihajajo v Maribor, se zatekajo k misijonarki.

Prošnje za kolektivne potne liste

Beograd, 3. julija. AA. Vsak dan se ponavljajo primeri, da se društva, klubi in druge ustanove in korporacije obračajo do notranjega ministristva s prošnjo po kolektivnem potnem listu za tujino bodisi za sportne prireditve, bodisi za zabavo ali v druge namene. Največkrat pridejo te prošnje naravnost v notranje ministristvo, in sicer dan ali dva pred dnevom namenjenega potovanja, tako da ima ministristvo prekratek rok za odločitev in obvestitev pristojnih oblastev o tem.

Glede na to, da mora notranje ministristvo za stran vsake teh prošnji prositi za razne podatke in jih poslati drugim uradom v presojo — to traja po več dni — se največkrat zgodi, da pride odlok prepozno, ali se pa zadeva, čeprav je premla produčena, uredi kar na hitro in informira pristojna oblast telefonsko o odločitvi. Ker ni izključeno, da se tako zaradi premajhne proučitve zadeve izda nepravilna odločitev, ki utegne napraviti kakšno škodo, je notranje ministristvo obvestilo po bankskih upravah vse prizadete, ki bi radi potovali s kolektivnim potnim listom, da naj se s prošnjo obrnejo samo do pristojne policijske oblasti, ki bo prošnjo poslala bankski upravi, le-ta pa s svojim predlogom ministristvu. Ministristvo mora dobiti prošnjo v roke najmanj 8 do 10 dni pred nameravanim potovanjem, da utegne med tem konsultirati po potrebi še druge urade in da more o pravem času poslati odlok pristojni oblasti.

Če kdo ne bi upošteval te zahteve notranjega ministristva, ne bodo takšne prošnje za skupne potne liste sploh prišle v proučevanje.

Babiška šola v Ljubljani. V prilogi k 52. kosu Službenega lista kraljevske banke uprave dravske banovine z dne 30. 6. 1937 je objavljen natečaj za sprejem učen v redni učni tečaj za babice 1937/38; ki se začne 1. septembra 1937. Iz natečaja so razvidni sprejemni pogoji in drugi podatki za vlaganje prošnje.

Sklepi socialističnih strokovnih zvez glede Španije

Varšava, 3. julija. Tu se je pred nekaj dnevi začelo zasedanje Glavnega odbora socialistične mednarodne strokovne zveze, ki so jo sklicali na pobudo glavnega tajnika Kominterne Dimitrova, za organizacijo nadaljnje pomoči valencijski vladi. Levičarske organizacije so do sedaj poslale španskim socialistom čez 17 milijonov frankov denarne pomoči.

Glavni odbor levičarske mednarodne strokov-

ne zveze, ki je sprejel resolucijo, s katero potrjuje v glavnem v Parizu sprejeto resolucijo mednarodne socialistične zveze. Odbor izreka svojo solidarnost z rdečo Španijo in zahteva obnovenje prostotrgovinske s to deželo. Vsem državam, članicam Zveze narodov, pa vrhu tega priporoča, naj z vsemi sredstvi, ki jih navaja pakt Društva narodov, skrbje za popolno obnovenje politične in teritorialne neodvisnosti Španije, ki delajo za ohranitev miru.

Boj proti draginji v Franciji

Pariz, 3. julija. AA. (Havas) Včerajšnji Uradni list priobčuje odlok o vladnih ukrepih proti nezakonitemu povečanju cen. Vsako zvišanje cen in tarif v industrijskih in trgovinskih podjetjih, kakor so bile v veljavi pred 28. junijem, je od dneva objave tega odloka prepovedano. Upravičeno zvišanje cen zaradi gibanja tečajev blaga, ki se uvozi, smejo dovoliti pristojne oblasti. Ne bo pa prepovedano zvišanje cen pri poljskih pridelkih, ki se hitro pokvarijo, če se naknadno zaprosi za dovoljenje.

Cene bodo nadzirali posebni državni funkcionarji. Pri finančnem ministristvu se bo ustanovil osrednji odbor za cene. Ta odbor bo pristojen za vse spore v teh vprašanjih. Kazni bodo znašale od 1 do 6 mesecev zapor in 500 do 10.000 frankov globe pri prodajalcih na debelo in 50 do 500 frankov globe pri prodajalcih na drobno. Če bi se postopek ponovil, se kazni ponove.

Odlok se sploh ne tiče poljskih pridelkov, če jih prodajajo pridelovalci sami konsumtom. Sicer bo pa kmetijsko ministristvo o teh stvareh naknadno izdalo potrebne odloke.

Predsednik francoske vlade, Chautemps, je priredil včeraj kosilo v čast kanadskemu ministristvu predsedniku Mackenzieu Kingu.

Vsa zabava je stavkala tri dni na pariški svetovni razstavi v znak protesta najemnikov zabavnega oddelka, ki jih davkarja prehudo tlačijo z dajatvami. Na posredovanje vlade so včeraj zabavišča spet odprli.

Dva angleška parnika sta včeraj pripeljala 6000 baskovskih beguncev iz Santanderja v Bordeaux.

Delo narodne skupščine

Belgrad, 3. julija. m. Narodna skupščina danes dopoldne nadaljuje z razpravo o zakonskem osnutku v prekrških. Zagovore o tem osnutku je pripravilo veliko število poslancev, predvsem JNS-arjev, ki to priliko izkoriščajo za kritiziranje notranje politike sedanje vlade. Pri včerajšnji razpravi je govoril med drugimi tudi poslanec Mravlje, ki so mu bile spet napoti svetnje naše naroda. Ni se mogel tudi zadržati, da ne bi napedel osebno obeh slovenskih ministrov, bana dr. Natlačena in Frana Erjavca, kateremu spet očita republikanstvo. Z raznimi medklici so poslanci JRZ pravilno ocenili vse dosedanje Mravljetovo politično delovanje. Mravljetu je odgovoril krepko tudi minister dr. Miha Krek, ki je med drugim poudaril tudi to, da je ravno Mravlje tisti, ki je postal republikanec mnogo pozneje, potem, ko je bil Radičevac v Sloveniji. Poslanec Mravlje je v svojem govoru tudi trdil, da vsa intelgenca v Sloveniji zapuščaja ministra dr. Korošca. To Mravljetovo »ugotovitev« je skupščina nagradila z gromkim smehom.

Belgrad, 3. julija. m. Snoti je imel finančni odbor narodne skupščine sejo ter je sprejel zakonski osnutek o umaknitvi starih kovancev iz prometa ter o kovanju novega denarja. Na seji finančnega odbora je k predloženemu zakonskemu osnutku podal dalje poročilo tudi finančni minister dr. Dušan Letica. Za poročevalca večine je določen Caslav Nikitovič, za poročevalca manjšine pa Voja Lazič. Istočasno s tem odborom je v skupščini zasedal še drug odbor ter razpravjal o zakonskem osnutku o odlikovanih s Karadjorjevo zvezdo z meči. Odbor je svoje delo sedaj že končal ter bo plenumu narodne skupščine predložil svoje poročilo.

Državna bolnica za ženske bolezni v Ljubljani je iz gospodarskih in zdravstvenih razlogov prisiljena izdatno omejiti sprejem bolnic in porodnic. V zavod se sprejemajo le one bolnice, ki jim je potrebna nujna operacija, in le one porodnice, pri katerih sprejemni zdravnik ugovoti za življenje neposredno nevarne komplikacije. Zdravniki naj torej ne pošiljajo v žensko bolnico bolnic z vnetljivimi procesi, z nekomplimiranimi splavi, z drugimi boleznimi, pri katerih ni potreba nujne operacije, in normalnih nosečih in porodnic. Zene naj se ravnajo po teh navodilih, da si prihranijo stroške in druge neprijetnosti, če jih sprejemni zdravnik ne bo mogel sprejeti v bolnišnico. Te za naše žensktvo trde in težke omejitve ostanejo v veljavi toliko časa, dolker se ne posreči gospodarsko in s tem tudi zdravstveno sanirati ženske bolnice.

JUTRI HASK : LJUBLJANA.

Da nudi pomlajenemu moštvo možnost igranja, je začelo vodstvo Ljubljane s prijateljskimi prireditvami. Prejšnja nedelja je enajstotica našega ligaša gostovala v Zagrebu, kjer je podlegla po lepi igri z rezultatom 4 : 3. To je časten rezultat, ker se Hašk nahaja v izredni formi, saj je pred dvema dnevoma porazil Hungario, prvaka Madjarske, z rezultatom 5 : 0.

Tekma se vrši na igrišču Hermesa ob 17.30. Predtekmno odigrata juniorji Svobode in Kranja ob 16.30.

ČSR slavi 20-letnico svoje svobode

Praga, 3. julija. Českoslovaška republika je včeraj praznovala 20-letnico bitke pri Zborovu, ki je bila odločilnega pomena za dosego narodne neodvisnosti. Poleg vojskih proslav so še bile po vsej državi tudi druge svečanosti. S posebnim sijajem so obletnico te zmage praznovali v Pragi, kjer je bil velik mimohod vojske in kjer so nato predvajali bitko pri Zborovu. Ta nastop je bil včeraj zjutraj na stadionu v Strahovu v navzočnosti predsednika českoslovaške republike dr. Beneša, predsednika ministrskega sveta Hodže, članov vlade, parlamenta, diplomatskega zbora, zastopnikov civilnih in vojskih oblastev, kakor tudi senatorja Paula Boncourja, ki se pravkar mudil v českoslovaški prestolnici. Ogromna množica je pozdravila vojsko in predsednika republike z navdušenjem.

Podobno so to obletnico praznovali tudi v vseh ostalih českoslovaških mestih, v vseh garnizijah so pa pri tej priliki prečitali povelje predsednika Beneša.

Vesti 3. julija

Zena maršala Tuhačevskega je po poročilih iz Moskve nenadno zblaznela, njena hčerka pa se je sama ubila. Zena ustreljenega maršala se je takoj ob začetku razprave proti možu dala ločiti od njega.

Pri volitvah na Irskem, o katerih še niso znani natančni podatki, je ponekod prišlo do nemirov s streljanjem. Vlada je morala poslati vojaške oddelke za vzdrževanje reda.

Zastopniki mednarodnih socialističnih mladinskih zvez so včeraj prišli v Valencijo in bodo obiskali razne predele španskih bojšč.

Francoski poslanci so si sklenili zvišati plače od 5000 na 6000 frankov mesečno. Senatni finančni odbor pa je svojim mlajšim bratom zvišanje preprečil, češ naj se oni prvi ozirajo na politiko štednje, ki jo uvaja njihova vlada.

Bivši španski ministrski predsednik, Largo Caballero, je spet prevzel svoje delo kot tajnik socialistične glavne delavske zveze v Valenciji.

Spor med Sovjeti in Japonci se veča, ker Japonci zahtevajo, naj Rusi zapuste zasedene otoke v ustju reke Amurja. Sele v tem primeru se bodo tudi japonske čete umaknile z desnega brega reke.

Posredovanje v ameriški kovinarski stavki je izpodletelo, ker so podjetniki odklonili sleherni pogajanja z levičarskimi strokovnimi organizacijami.

Poljaki zahtevajo kolonije zaradi surovin, ki so potrebne poljski industriji. Vsi poljski list pišejo zelo odločno o tem vprašanju in pravijo, da bo bodočim poljskim rodovom mogoče preskrbeti kruha edino z industrializacijo države. Brez surovin ni industrije, brez kolonij pa ni surovin.

Nemški kancler Hitler je odklopal italijanskega propagandnega ministra Alfierijsa z Velikim križem reda nemškega orla za zasluge, ki si jih je minister pridobil s poglobljanjem kulturnih stikov med Nemčijo in Italijo.

Vrhovni poveljnik angleškega letalstva bo s 1. septembrom postal dosedanji maršal Edgard Ludlow-Hewitt.

Ceno vodi je zvišala pariška mestna občina s 1. julijem. Povišanje znaša eno tretjino dosedanje cene.

Avstrijski kancler dr. Schuschnigg bo v kratkem odpotoval v Italijo pod pretvezo, da pelje svojega sinčka na letovišče.

Belgijski kralj Leopold je sprejel bivše bojevnike, ki so mu naložili svoje zahteve glede zakona o amnestiji Flameev. Kralj je bojevnikom dejal, da ne gre za to, ali naj vlada odstopi ali ne, temveč za to, da dobe bojevniki pravico, da svobodno povedo svoje mnenje.

Nevmešavanje, ki bo privedlo do vojne

London, 31. julija. o. Zadnji dogodki v odboru za nevmešavanje in nesoglasja, ki so se pojavila v njem, kažejo, da bo ta ustanova morala nehati s svojim delom in da bodo vse države, ki so članice tega odbora in ki jih razvoj španskega vprašanja zanima, dobile glede Španije proste roke. To se pravi, da bi potem prišlo nujno do nesporazumov in do spopada med evropskimi zaščitniki ene in druge vojskujoče se stranke v Španiji.

Nesoglasja v odboru za nevmešavanje so izbruhnila zaradi tega, ker zahtevala Nemčija in Italija, naj vse države priznajo tako valencijsko, kakor burgoško vlado za vojskujočo se stranko. Francija pa o tem noče nič slišati, marveč zahteva, naj odbor za nevmešavanje izvede odlok pristojnovalcev iz Španije. Proti tej zahtevi se je najprej pred nekaj dnevi oglasil Mussolini s člankom v »Popolo d'Italia«, v katerem pravi, da Italija niti ne misli na to, da bi odklopkala svoje pristojnovalce iz Španije. Teh pristojnovalcev ni poslala italijanska vlada, zato jih tudi klicala ne bo, ker je njihov poveljnik zdaj general Franco. Mussolini v tem članku čisto jasno piše, da je bilo nevmešavanje po svojem bistvu od začetka bajka in komedija. S francoske in angleške strani so poskrbeli vse, da bi pomagali valencijskim boljševikom do zmage. Zato bodo zadnji in odločilni besedo imeli topovi. Iz vojne vstaja nova velika Španija in boljševiški pokus za prodor v Sredozemlje je izpodletel. Ta dogodek je neskončnega pomena za nadaljnji protiboljševiški razvoj evropske civilizacije.

Razdor na včerajšnji seji

Na včerajšnji seji odbora za nevmešavanje sta nemški in italijanski zastopnik dala izjavo, v kateri italijanska in nemška vlada pravita, da je bilo kršeno ravnotežje pri postopku nasproti vsakemu od obeh strank na Španskem, in sicer v korist ene stranke, medtem ko je prejšnji načrt štirih velesil jamčil za nepristranost.

Zaradi tega stavita odboru te-le predloge:

1.) Vse prizadete države so sporazumno, da priznajo obema strankama na Španskem pravico bojujočih se strank. Takšen sklep bi okreplil politiko nevmešavanja, ker bi dejansko vse evropske države, razen svojih obveznosti o nevmešavanju, prevzele še tiste naloge, ki jih sicer imajo nevtralne države, in sicer po načelih mednarodnega prava. Ti ukrepi bi imeli še te-le prednosti:

a) S priznanjem mednarodnega pravnega stanja obema španskima strankama bi ti dve stranki prevzeli nasproti nevtralnim državam vse odgovornost za način vojevanja v zraku, na kopnem in na

morju;

b) pomorsko nadzorstvo štirih velesil, ki se je popolnoma izjalovilo, kakor tudi drugi sistemi pomorskega nadzorstva, bi postali odveč. Vrzeli prejšnjega sistema bi se odpravile, ker bi bile ladje, ki plovejo pod špansko zastavo, ali pa pod zastavo katere izmed evropskih držav, podvržene učinkoviti obliki nadzorstva.

Nemška in italijanska vlada predlagata v zvezi s tem, da se ohrani tudi nadzorstvo na kopenskih mejah Španije in nadzorstvo v pristaniščih, ter nadzorstvo opazovalcev na ladjah držav zastopnic odbora za nevmešavanje.

Posredovalni predlogi

Na včerajšnji seji odbora za nevmešavanje so se zastopniki vseh držav izrekli proti italijansko-nemškemu predlogu ter dejali, da bi priznanje obeh strank v Španiji pomenilo največjo nevarnost za mednarodni pomorski promet. Nato je portugalski zastopnik Monteiro predlagal kompromisno rešitev, ki naj bi jo sprejeli vsi. Njegov predlog vsebuje naslednje točke:

1. Odbor za nevmešavanje naj prizna pravico do vojskovanja obema strankama, toda njuno območje se sme raztezati samo na španske obalne vode.

2. Pomorsko nadzorstvo naj se nadomesti z nadzorstvom nad vsemi španskimi pristanišči.

Toda na seji niso mogli priti do soglasja in so jo odložili na prihodnji teden.

Angleško časopisje zaradi tega čisto odkrito grozi Nemčiji in Italiji s posledicami ter pravi, naj se Italija in Nemčija zavedata, da bo valencijska vlada v primeru, da se onemogoči sedanji način nevmešavanja, prav lahko dobivala orožje in vojaštvo iz Francije.

Letalske zveze med Evropo in Severno Ameriko

New York, 3. julija. Včeraj so se začeli prvi poteti redne trgovinske, letalske, atlantske službe med Ameriko in Evropo. Ob istem času bosta vzletela po eno vodno letalo v New Yorku in Southamptonu. Smer poleta je tale: Čez God Wood na Novi Fundlandiji 1725 km, do reke Sonon na Irskem 3200 km, do Southamptonu 525 km. Polet iz Anglije v Ameriko bo potekal v nasprotni smeri na isti črti.

Ameriško vodno letalo, ki bo vzdrževalo trgovinsko letalsko zvezo čez Atlantik, ima štiri motorje s 4000 k. s. Posadke ima 7 mož pod poveljstvom pilota Harolda Greya. Vodno letalo je last družbe Pan American Airways. Predsednik te

družbe John Tripe je izjavil časnikarjem, da bodo poleteli prvi dve leti le poskusni poleti, da se nabereta potrebni podatki za dokončno odločitev voznega reda. Predsednik družbe je posebno poudarjal, da se bodo ti poleti razlikovali od prejšnjih poskusov v prvi vrsti po tem, da se bodo morali napovedani poleti vršiti ne glede na vremenske razmere.

Vodno letalo, ki odleti danes dopoldne po ameriškem času iz Washingtona, ima brez pristanka leteti do Botwooda, kjer bo ostalo do ponedeljka ob 17.30 angleškega časa. V ponedeljek bo letalo nadaljevalo polet na Irsko, kamor bo prispelo v torek zarana.

Mednarodni kongres trgov. zbornic in Jugoslavija

Berlin, 3. jul. m. Tu je kongres mednarodnih trgovskih zbornic. Na eni zadnjih sej te trgovske ustanove so stavili predlog, naj bi Jugoslavija dovolila plovbo tujim ladjam po naših rekah Tisi, Savi in Begeji. Jugoslovansko zastopstvo je ta predlog zavrnilo, ker bi naši državi prinesel veliko škodo. Naše zastopstvo je za tem imelo skupno kosilo skupaj z zastopniki držav Male zveze. Predstavnika naše delegacije je sprejel tudi nemški kancler Hitler,

Za razelektrenje Podonavja

Bukarešta, 3. julija. m. Bukareštanska politična javnost z velikim zanimanjem zasleduje delovanje Julia Manuia v inozemstvu. Včeraj je Maniua prisel na Dunaj, kjer bo imel važne razgovore s tamkajšnjimi vodilnimi državniki. Še ta teden bo Maniua obiskal Prago, kjer se bo sestal s svojim starim znancom, sedanjim predsednikom českoslovaške vlade dr. Hodžo. Okolica Manuia zatrjuje, da je potovanje in razgovori njihovega voditelja v zvezi s pripravami, da se razelektri teška atmosfera v Podonavju.

Kulturni koledar

Caf Oroslav

3. julija 1874 je umrl v Ptuju jezikoslovec Caf Oroslav. Rodil se je 13. aprila 1814 na Rečici pri Sv. Trojici v Slov. goricah. Gimnazijo je študiral v Mariboru in Gradu, kjer je tudi dočrnil bogoslovje. Obvladal je mnogo jezikov. Pridno je zbiral gradivo za slovenski slovar in slovnico. Kot dialektolog se je posebno zanimal za prekmurščino in reziansčino. Njegovo gradivo za slovar je porabil Pleteršek. Pisal je v Novice, Zoro, Vestnik, Slav, Jahrbücher itd. Bil je sicer v marsičem fantast, vendar je radi svojega solidnega znanja slovel kot dober jezikoslovec.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sobota, 3. julija: Bernardin.
Nedelja, 4. julija: Urh.

Nočno službo imajo lekarne: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta št. 20 in mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta.

Gledališče: Zaprto.
Kino Union: Veliki in mali svet.

TEL. 22-21 **UNION**
Divna Hubenzen-ska balada **Veliki in mali svet**
v glavnih vlogah: Viktor de Kova, Heinrich George, Adela Sandrock
Predstave danes ob 19-16 in 21-16 ur

Pred zaključkom umetniške razstave v Jakopičevem paviljonu. Umetniška trojica Lepavac-Magolič-Jožica Bregar, ki razstavlja v Jakopičevem paviljonu, je za svoja razstavljena dela žela že mnogo priznanja s strani obiskovalcev. Metodij Lepavac je čas svojega bivanja v Ljubljani posvetil tudi zbiranju slovenskih motivov ter je res že naslikal nekaj zanimivih motivov iz Ljubljane. Čeprav nimajo ti trije umetniki dosegaj skoraj nobenega gromotnega uspeha, vendar jih tolaži moralni in umetniški uspeh, ki so ga nedvomno dosegli. Razstava te trojice bo odprta še do nedelje, 4. julija ob 7 zvečer se ta razstava zapre. Vabimo občinstvo, ki želi spoznati naravne lepote Slovenije in pa južne Srbije, da si do tedaj ogleda to razstavo.

Kralj. banska uprava v Ljubljani sporoča, da se otvoritev golf-igrišča na Bledu, ki je bila določena na 10. julija t. l. iz tehničnih razlogov odloži na nedoločen čas. — Iz pisarne kralj. banske uprave v Ljubljani, dne 2. julija 1937.

Udeležencem pogreba nadškofa Jegliča

Vsem gasilskim četam in župam v dravski banovini! Povodom smrti blagopokojnega nadškofa in slovenskega vladike dr. Antona Bonaventure Jegliča odredjamo nastopno: 1. Gasilske župe in čete naj se po možnosti udeležijo pogreba, ki se vrši v ponedeljek 5. t. m. Zbirališče gasilcev pred mestnim domom (Krekov trg) ob 10.30 dopoldne. Uniforma svečana. Zastopniki čet, ki se udeležijo pogreba in posedujejo prapore, naj jih prinesejo s seboj. Vsa ostala navodila dobijo župske starešine, odnosno četni poveljniki na lico mesta od gasilskega inšpektorja. 2. V nedeljo 4. t. m., ko bo ležal blagopokojni na mrtvaškem odru, naj gasilske čete v znak žalosti po možnosti opuste svoje prireditve in jih prelože na poznejši čas, če je to tehnično še izvedljivo. Posebnih okrožnic tozadevno ne bomo pošiljali. Z gasilskim pozdravom: Na pomoč! — Gasilska zajednica dravske banovine.

JDKA Savica poziva vse članice, da se udeležijo v ponedeljek 5. julija ob 9. uri pogreba prevzvišnega gospoda nadškofa dr. Bonaventure Jegliča.

Moški pevski zbori, včlanjeni v Hubadovi župi JPS in Pevski zvezi ter vsi drugi moški pevski zbori se vlijudno pozivljajo, naj se zglase v ponedeljek 5. t. m. zjutraj točno ob 8 v Hubadovi pevski dvorani v poslopju Glasbene Matice radi vaje za petje žalostink pri pogrebu pokojnega prevzvišnega nadškofa dr. Antona Bon. Jegliča. Arhivarji naj prinesejo s seboj note: Usliši nas Gospod in Poljana tož.

Akademski zveza poziva vse svoje člane, da se udeležijo sv. maše zadušnice in pogreba pokojnega nadškofa dr. Jegliča v ponedeljek 5. julija dopoldne. Zbirališče v Akademskem domu ob 8 dopoldne, odkoder gremo skupno k sv. maši. Pogreba se udeležimo z društvenimi trakovi. — Akademski zveza.

Delavci, nameščenci! Pozivamo vse katoliške delavce in nameščence, da se polnoštevilno udeležijo pogreba našega velikega očeta in prijatelja dr. A. B. Jegliča. Zbirališče je v Komenskoga ulici pri Rokodelskem domu. — Zveza združenih delavcev. — Društvo združenih zasebnih nameščencev. — Društvo organistov.

Podzveza fantovskih odsekov v Mariboru poziva člane fantovskih odsekov, da se udeležijo pogreba slovenskega nadškofa dr. Jegliča, ki se vrši v ponedeljek dopoldne v Ljubljani, in s krajini in s prapori. — Odbor.

Odpor podzveze fantovskih odsekov v Celju poziva vse člane naših odsekov, zlasti one v krajini, da se v čim obilnejšem številu udeležijo pogreba pokrovitelja celjskega tabora prevzvišnega g. nadškofa dr. Antona B. Jegliča, ki je s tolikim veseljem prišel med nas in se nadvse zadovoljen vrčal. Odhod iz Celja z vlakom, ki odhaja ob 6.49.

Opozarjamo na okrožnico, ki jo je razposlala Prosvetna zveza vsem društvom. Dolžnost vseh naših fantov je, da se udeležijo pogreba našega največjega prijatelja. Brezpopojno naj pridejo vsi oni, ki že imajo nove kroje. Zalne znake bodo dobili na zbirališču, ki bo za vse fante na Sv. Petra nasipu od Zmajskega mosta proti Pollakovi tovarni. Ne pozabite praporov! — Predsedstvo zveze fantovskih odsekov.

Akademski zveza poziva vse svoje člane, da se udeležijo sv. maše zadušnice in pogreba pokojnega nadškofa dr. Jegliča v ponedeljek, dne 5. julija dopoldne. — Zbirališče v Akademskem domu ob 8 dopoldne, odkoder gremo skupno k sv. maši. Pogreba se udeležimo z društvenimi trakovi.

Moški pevski zbori, včlanjeni v Hubadovi župi JPS in Pevski zvezi ter vsi drugi moški pevski zbori se vlijudno pozivljajo, naj se zglase v ponedeljek, 5. t. m. zjutraj točno ob osmih v Hubadovi pevski dvorani v poslopju Glasbene Matice radi vaje za petje žalostink pri pogrebu pok. prevzvišnega nadškofa dr. Antona Bonaventure Jegliča. Arhivarji naj prinesejo s seboj note: Usliši nas, Gospod in Poljana tož.

Prvi dan troboja Ljubljana - Zagreb - Belgrad

Že začetek včerajšnjega lakhoatletskega troboja Ljubljana, Zagreb in Belgrada je pokazal, da bomo imeli priliko v teh dneh videti najlepše športne borbe. Udeležba s strani tekmovalcev je skoraj popolna, dasi manjkajo iz Ljubljani i Zagrebu i Belgradu nekateri odlični atleti. Včerajšnji del je bil prav za prav le uvod in je padla odločitev le v dveh točkah. To je v mestu diska v helenskem stilu in v teku na 10.000 m. Iz obeh disciplin je Ljubljana dobila 17 točk, ravno toliko točk je dobil tudi Zagreb, dočim ima Belgrad le 8 točk. Vsa predtekmovalja, to je v teku na 200 m, v teku čez zapreke na 110 m in v teku čez zapreke na 400 m, nam pa dajo upati, da bodo naši atleti tudi v teh disciplinah, v katerih smo razmeroma slabi, dosegli lepe uspehe.

Včerajšnjega mitinga se je udeležilo dovolj lepo število gledalcev. Navzoč je bil tudi zastopnik Nj. Vel. kralja Petra II., ki je pokrovitelj vsega troboja. Včerajšnji miting se je pričel z malo zmuo, toda zavlekel se je kasno v noč, tako da se je končal komaj ob 20.45. Organizacija mitinga je razmeroma dobra, vendar brez protestov s strani Zagreba ni šlo.

Posamezni rezultati so bili naslednji:

Tek na 200 m izločilno:

Prvi predtek: Pleteršek (L) 23,8, Hegolj (Z) 24,6, Pavlovič (B) 24,8. Drugi predtek: Katalinič (Z) 23,1, Kling (B) 23,4, Gabršek (L) 23,8. Tretji predtek: Avgustin (Z) 23,2, Skušek (L) 24,2, Levčič (B) 25,2. V finale se plasirata dva prvoplasirana; Ljubljana ima torej v finalu dva zastopnika. Pripominjamo, da se je Pleteršek v prvem teku zelo pazil, ker je imel včeraj odpraviti še nekaj težkih točk.

Tekma na 110 m čez zapreke izločilna:

V finale so se plasirali naslednji tekmovalci: Hanžekovič (Z) 16,1, Bakov (B) 21, Mikič (B) 18, Zorž (L) 19,8, Banšček (B) 16,9 in Pleteršek (L) 16,9. Diskvalificirana sta bila Zagrebčana Erlich in Svježič, ker sta podrla preveč zaprek.

Lov za vlomilcem

Ljubljana, 2. julija.

Posesnik Jože Janež v Sneberjih, občina D. M. v Polju, je imel zadnji čas kar tri nepoklicane obiske. Janeževi, ki so hranili v podstrešni sobi do 5.000 din gotovine, so imeli to srečo, da so vselej obiskovalce prepodili. Pred dnevi zjutraj sta se splazila skozi drvarnico dva moška v podstrešno sobo, kjer sta po nerodnosti povzročila velik ropot. Janeževa, 6-letna hčerka Franciška je bila takrat na vrtu, ko sta moška vdrla skozi drvarnico v podstrežje. Začela je klicati na pomoč. Prihiteli so sosede in zagrabili enega vlomilca, drugi pa jo je urnih krač pobral skozi podstrežje na prosto. Začel se je divjiti lov za vlomilcem. Ta je bežal proti aerodromu. Marija Sušnikova pa je, ko je zapazila vlomilca, zagrabila vile in mu šla naproti. Vlomilec, krepak moški, pa se je zakadil z vso silo vanjo; jo podrl na tla, iz rok izvleč vile in nato dirjal naprej v bližnjo hosto. Srečno je utekel zasledovalcem.

Prvega vlomilca pa so sosede zvezali in ga zaprli v svinjak. Hkratu pa so o poskušnem vlamu obvestili vseške orožnike. Orožniška patrola je nato aretirala vlomilca, ki so ga kmalu spoznali za starega znanca kriminala. Bil je to Ivan Bohutnik, rojen 24. marca 1892 v Zadobrovi, po poklicu monterški pomočnik, ki je bil zaradi tatvin že neštetokrat kaznovan, enkrat je bil celo obsojen na 5 let robjije zaradi vlomov v ljubljanski okolici. Orožniki so Bohutnika odvedli v zapore ljubljanskega okrožnega sodišča. Proti neznanemu moškemu, katerega opis so vevski orožniki vzeli na znanje, pa je bila izdana tiralica. Neznavec se sedaj skriva po raznih gozdvih in samotnih naseljih. Je prav tako nevaren in drzen ta, kakor Bohutnik. Ko bi se obema vlom posrečil, bi pač odnesla o Janeževih čeden plen, poleg denarja tudi precej zlatnine in drugih dragocenosti.

Mariborski grad bodo začeli popravljati

V kratkem času se bodo začele adaptacije v mariborskem gradu: prav za prav so se že pričele pred nekaj meseci, ko je začel »Putnik« preurejati pritični trakt vzdolž Trga Svobode za svoje poslovne prostore. Omenjena dela pa vrši Putnik v svoji lastni reži, dočim bo vse ostale preureditve na gradu izvršila mestna občina. Pred nekaj dnevi se je vršila posebna anketa, na kateri se je govorilo o teh grajskih preureditvah. Ankete so se udeležili predstavniki mestne občine, mestnega gradbenega urada, gradbenega odbora in gradbenega odbeka mestnega sveta, finančnega odbeka, kuratorija študijske knjižnice in člani odbora Muzejskega društva. Na anketi je prodrlo mnenje, naj bi se študijska knjižnica v grad ne vselila. Prostori v gradu bi bili pretesni, pač pa naj se knjižnici prepusti v uporabo celo prvo nadstropje kazinskega poslopja s kazinsko dvorano in gledališko pevsko sobo vred. Mestna občina je taki rešitvi naklonjena, ker bo s tem odpadla druga adaptacija novih prostorov v gradu, ki bi morali dobiti posebno stopnišče in centralno kurjavo. Pa tudi odborniki Muzejskega društva so zadovoljni, ker bo dobil muzej na razpolago tudi prostore, ki so bili namenjeni za knjižnico ter se bo lahko še boljše in primerneje razmestil po gradu. Poleg tega bo pa občina prihranila najmanj milijon dinarjev, ker bodo adaptacije v gradu za toliko cenejše in bodo odpadli veliki stroški za prevoz knjižnice. Da pa ne bo prikrajsano gledališče zaradi odvzema pevške dvorane v kazinskem poslopju, bo občina nadzidala pritično upravno poslopje v Slovenski ulici za eno nadstropje, kjer bo imelo gledališče mnogo primernejše in boljše prostore za vaje, kakor pa v kazini.

Sarajevo, 2. julija. m. Včeraj je bila licitacija vseh nepremičnih znanega gozdnega industrijskega podjetja Krivaja v Zavidovičih. Celotno premoženje je bilo ocenjeno na 17 milijonov dinarjev. Na včerajšnji licitaciji je nepremičnine kupilo gozdno podjetje Šipad za 8,5 milijona dinarjev. Na ta način je Šipad postal ne samo največje gozdno podjetje v naši državi, pač pa tudi v vsej srednji Evropi.

»Putnik« Ljubljana priredi od 10. do 11. t. m. dvodnevni izlet z avtobusom v Trst in z ladjo »Neptunij« na otok »Brioni«. Cena vožnje z avtobusom v Trst in nazaj s kolektivnim potnim listom 130 Din. Cena izleta z ladjo na otok Brioni s kosilom na ladji 125 Din. Prijave in vse ostale informacije v biljetarnicah »Putnika«, izletniški sarni »Okorn« in »Zastopništvo« Cosulich Line, Miklošičeva cesta 15.

Met diska helenski stil odločilno:

V disciplini, v kateri smo radi odsotnosti Stepišnika močno handikapirani, smo vseeno dosegli štiri točke. V metih splošno dominirata Zagreb in Belgrad. Zmagal je Belgrajčan Bojović 35,41, Kovačević (Z) 35,18, dr. Manojlovič (Z) 34,79, Jeglič (L) 30,74, Mikič (B) 30,28, Kajfež (L) 29,34.

Tek na 10.000 m odločilno:

Ta tek je bil brez dvoma včeraj najzanimivejša in najlepša točka programa. Rezultat teka sicer ni bogve kako dober, vendar je bilo nadvse zanimivo opazovati zastopnike Ljubljane, Krevsu, Bručana in Krpana, kako so tekli. Oba prvoplasirana sta tekla zlasti v prvi polovici proge samo taktično in sta skušala na vsak način pomagati Krpanu, da bi se plasiral kot tretji. Vendar to žal ni bilo mogoče. Krpan ni mogel vzdržati ostre konkurence Starmana in končno se Krajerca, ki ga je proti koncu teka prehitel. Borba na 10.000 m nas je v malem spominjala lanskega teka na 10.000 m na olimpijskih igrah v Berlinu, kjer je finska trojica na povsem taktičen način izločila druge tekmovalce. Bručanu in Krevsu se to včeraj ni popolnoma posrečilo. Rezultat na 5 km je bil 17 : 0,7, dočim sta Bručan in Krevs drugi del proge pretekla točno 1 minuto hitreje.

Rezultati: 1. Bručan (Z) 33 : 15,4, 2. Krevs (L) 33 : 15,6, 3. Starman (Z) 33 : 38,6, 4. Krajer (Z) 35 : 15, 5. Krpan (L), Cavič (Z).

Tek na 400 m z zaprekami izločilno:

V tej disciplini nam daje mnogo upanja izborni Pleteršek, ki je v predteku premagal Banščka, ki je veljal za favorita. V finale pridejo: Petrič (B) 62,8, Junek (Z) 62,9, Pleteršek (L) 58,7, Banšček (B) 58,7 in Gorza (L) 67,9. Diskvalificirana sta bila Skušek in Svježič.

Današnji program se začne ob 18 in je naslednji: 200 m finale, skok v višino, met kroglice, tek na 100 m izbirno, tek na 400 m izbirno, troskok, disk, 400 m finale 110 m zapreke finale in balkanska štafeta.

Natečaj umetniškega kluba v Mariboru

O priliki Kulturnega tedna v Mariboru, ki ga priredi podpisani klub, razdeli klub sledeče nagrade za tri najboljša dela iz književnosti, upodabljačje umetnosti, glasbe in za najboljšo odrsko stvaritev. Te nagrade so:

1. nagrada v znesku 1.500 din,
2. nagrada v znesku 1.000 din,
3. nagrada v znesku 500 din,

za vsako gori navedenih umetniških vrst. Književna dela brez omejitve na vrsto, glasbena pa z omejitvijo na instrumentalna dela in solo speve, je treba vložiti po možnosti v treh izvodih najkasneje do 15. septembra 1937 pri podpisnem klubu pod šifro s kuverto, označeno z isto šifro, v kateri naj bo natančen naslov avtorja.

Dela upodabljačje umetnosti je treba poslati na razstavo, ki se bo priredila dne 17. oktobra 1937 v Mariboru, predložiti pa se morajo klubu do 7. oktobra 1937.

Igralci, ki žele tekmovati, naj se prijavijo klubu do 1. oktobra 1937, podlaga za njih presojo bodo njihove odrske stvaritve do 20. oktobra 1937 na temelju uspehov v pretekli sezoni.

Tekmovati morejo samo oni, ki delujejo v Mariboru in njega kulturnem območju.

Vsa dela, izvemši odrskih stvaritev, morajo biti izvirna, še ne objavljena, oziroma nerazstavljena oziroma neizvajana.

Razen tega se bodo podelile 4 potovalne nagrade po 3.000 din omenju književniku, likovnemu umetniku, glasbeniku in igralcu, ki ga bo žirija spoznala za potrebnega in vrednega študija na tujem. Reflektanti naj se prijavijo klubu do 15. septembra 1937, pozivajo se na dela, ki jih upravljujejo na take nagrade z navedbo potovalnega narča. Tekmovati more za to nagrado tudi samo oni, ki deluje v Mariboru ali njega kulturnem območju.

Klub si pridrži pravico v dvomljivih primerih tolmачiti določbe tega natečaja.

Umetniški klub v Mariboru.

Nadaljevanje graditve nove ceste

Moravče, 2. julija.

Novo cesto, ki bo vezala moravško dolino z Zagorjem, so pričeli prejšnji teden spet graditi. Lani v jeseni je bilo delo ustavljeno, ker so bili izprani denarni viri. Nadaljevanje so obetali letos takoj spomladaj, kar pa se ni zgodilo. Zupanstvu moravske občine se je šele sedaj posrečilo izposlovati pri banski upravi denarno nakazilo v znesku 200.000 dinarjev. Gradnjo nadaljujejo od zagorske strani v smeri proti Moravčam. Doslej je zaposlenih okrog 50 delavcev. Moravska občina je poslala na delo 25 mošt, ostali so iz sosednjih krajev. Pri odbiranju delavcev se bodo občine ozirale na najpotrebnejše, predvsem na očete, ki preživljajo družine s svojimi rokami. Potrebna bo večkratna izmenjava, da jih pride čim več na vrsto.

Gradbena živahnost v Slov. Bistrici

Slov. Bistrica, 2. julija.

Tukajšnji kraj je bil vedno pozorišče živahnega gradbenega dela od svetovne vojne dalje. Mesto se je v času okupacije zelo povečalo in olupšalo ter tako popolnoma zadostilo svojem nazivu. Zaradi velikih podjetij v mestu samem in okolici je postala Slov. Bistrica gospodarsko središče južnega Pohorja ter daljne okolice ter se je temu primerno kraj tudi vedno večal.

Ko se je mesto z zgraditvijo več ličnih stanovanjskih hiš približalo cerkvi sv. Jožefa, se je pred leti pričelo razširjati na jug in zapad, kjer je v nekaj letih bilo sezidanih veliko stanovanjskih hiš, vil in drugih objektov. Pa tudi severni del ni zaostajal. V mestu samem pa se ni gradilo kaj več. — Sedaj preureja pritične svoje trgovske hiše g. Kac, na nasprotni strani ceste pa slovenjebistriška katoliška mladina pripravlja lla bodočemu slomškemu prosvetnemu domu, ki se bo lepo oziral nad vsem mestom in okolico. S tem bo kraj dobil izrazito lepo zunanost. Prenavlja se tudi pročelje Ograde hranilnice.

Za mestom samim pa okolica tudi ni prav nič zaostajala. Tudi ona beleži lepo število novih stavb, bodisi stanovanjskih ali gospodarskih. Znanilno je, da vedno bolj izginjajo lesene in s slamo krite hiše in hlevi. V tem je lep napredek, ki nas zelo razveseljuje. Čeprav ni sedaj v programu kakšnih večjih gradbenih del, nas vendar navdaja upanje, da bosta kraj in okolica vedno vidnejše napredovala.

Od tu in tam

Blejsko jezero, blejski grad, vilo »Zlatorog« in staro Murovo graščino je kupila banska uprava dravske banovine. Banovina bo na Bledu uredila vrtnarsko žolo, dočim bo grad spremenila v narodoslovni muzej. Tako je odstranjena bojazen, da bi blejsko jezero z gradom moglo preiti kdaj v tuje roke. — Otvoritev golfišča na Bledu, ki je bila najavljena za 10. julija, se je morala odložiti radi tehničnih ovir na kasnejši čas.

Narodno skupščino in predsednika Stevana Ciriča bo na pogrebu nadškofa dr. Antona Bonaventure Jegliča zastopal narodni poslanec dr. Andrej Veble.

Dr. Branko Gavella, znani režiser, ki je tudi na ljubljanskem gledališču zrežiral nekaj dram, je dobil povabilo svetovnoznane italijanske opere milanske »Scale«, da bi tamkaj režiral opero Rimski Korzakova. Gavella je zadnja leta deloval v gledališču v Brnu in Pragi. Povabilo na milansko »Scale« je vsekakor veliko odlikovanje za njegovo delo.

Na sejnu v Glini se je sestalo več kmetov, ki so bili sicer medseboj prijatelji. Tudi Andrija Horec in Nemanja Stankovič sta bila med njimi. Pili so žganje na debelo, nakar so se sprli. V prepiru je Horec potegnil revolver in nekajkrat ustrelil proti prijatelju Stankoviču. Zadel ga je smrtno. Ko so ga prijeli, ni hotel ničesar povedati o razlogu, ki ga je pripeljal do tega, da je ubil prijatelja. Kmetje pa pravijo, da so bili stari računi med njima še neporavnani.

Kongres vremenarjev (meteorologov) bo te dni v Budimpešti. Pred 30 leti je bil tamkaj meteorološki tečaj, katerega so se udeležili mnogi inozemci. Tedaj so se udeleženci zavezali, da bodo 30 let točno opazovali nekatere vremenske pojave in bodo svoja dognanja prinesli na ta kongres. Od Jugoslovancev se kongresa udeležuje le ravnatelj vremenske opazovalnice v Vrhu Jovan Dorner, ki je opazoval vetrove v Vojvodini.

Pred sarajevskim sodiščem teče kazenski proces, za katerega vlada med okolikimi kmeti veliko zanimanje. Februarja je bilo, ko so se številni kmetje našli v kavarni že na obrobju mesta. V kavarni so sedeli trije muslimani. Ko so prišli v kavarno še nekateri drugi kmetje, so muslimani takoj izvali prekeranje in nato pretep. Vnela se je prava bitka. Mize in stoli so frčali, vmes steklenice in kozarci, da sta nazadnje obležala mrtva dva kmeta. Pred sodniki pa se glavni napadalec musliman Smajiša zagovarja s tem, da se ničesar več ne spomni.

Iz Kupinca se je v Belgrad vrnil prvak SDS dr. Milan Koetič, ki se je posvetoval z dr. Mačkom in prijatelji o odnosih KDK do demokratov in zemljoradnikov. Dr. Koetič je izjavil časnikarjem, da so zemljoradniški predlogi taki, da bi se na temelju njih dalo pogovarjati in če treba, tudi pogajati. Ko so ga pa vprašali, kaj misli ob izjavi Ace Stanojeviča, je povedal, da je Ace demantičal vse, kar je povedal. Zanimivo pa je, da dopisnik belgrajske »Pravde«, kateremu je Aca dal izjavo, ponovno potrjuje, da je tako izjavo v resnici dobil. Zadevo z demantiji pa je dr. Koetič pojasnil na takole moderen način: Sam demanti se pri razgovorih s takimi ljudmi razume tako, kakor da izjava ni bila dana.

Na osnovi čl. 36 uredbe o kmetijskih zbornicah z dne 2. januarja t. l. je kmetijski minister g. Stankovič izdal tole avtentično razlogo: 1. Za svetovalce kmetijskih zbornic lahko kandidirajo vsi člani kmetijskih zbornic, ki izpolnjujejo pogoje čl. 13 odstavka 1, in ne samo tisti člani, ki so volilci po čl. 14. 2. Zadnji stavek čl. 13 odst. 1 točka 4, da ni član drugih zbornic, pomeni, da član drugih gospodarskih (obrtnih, industrijskih, trgovskih) in stanovskih zbornic ne more biti izvoljen za svetovalca kmetijske zbornice. 3. Lističi po čl. 14 uredbe za volitev svetovalca, ni treba da bi bili lastno-ročno izpolnjeni po volilcu. 4. Ker čl. 14 uredbe o kmetijskih zbornicah glede volitev svetovalcev in njihovih namestnikov ne določa, da bi morali vsi volilci sodelovati pri volitvah in voliti, se imajo volitve izvršiti ob tisti udeležbi volilcev, kolikor jih pride na volitve.

Diplomirani so bili na arhitektnem oddelku tehniške fakultete ljubljanske univerze za inženjerje-arhitekta gg.: Brnič Hrvoje, Derkovič Drago, Kovačević Ljubisav, Medvešek Emil, Sedlar Saša in gđ. Zdešar Juta. Čestitamo!

Zaradi kočke travnika je prišlo v Strigovi pri Bosanski Kostajnici do krvavega spopada. Pred šestimi leti je namreč stric kmeta Sima Tupič Mikan kupil od kmeta Dimitra Vukliča majhen travnik. Toda prvotni lastnik je kar naprej kosil na travniku in se nič zmenil za novega lastnika. Simo je hotel temu početju narediti konec. Ko so se kosci, ki jih je Vuklič najel, odpravljali na travnik, ki je Sima opozoril, da je on lastnik travnika. Raznel se je prepir, v katerega je posegel sin Vukličev in s koso razsekal Simo.

V stanovanje svoje prijateljice je vlomila delavka Radmila in ukradla dva jurja. Mile Djukič in Nikola Filipovič sta zaposlena v Tesličevi steklarni v Sisku. Kot stara znanca sta najela v isti hiši stanovanje. Toda Nikola se z ženo ni bogve kaj razumel. Radmila je zato sklenila, da bo pobežnila, a brez denarja se ji načrt ne bi posrečil. Splazila se je v stanovanje Djukiča in ukradla dva jurja. Toda Djukič je imel bistro oko. Takoj, ko je prišel domov, je opazil tatvino, istočasno pa že osumi Radmilo. Policia je je trdo prijala, nakar je sledilo priznanje. Djukič je tatvinsko ženo enostavno pogнал iz hiše.

Že tretji velik mlín je zgorel v Bački. Lastnik Franjo Draha iz Parabuča je hotel svoj mlín razširiti. V četrtek zvečer pa se je iznenada pojavil ogenj v starem mlínu. Veter je požar še bolj razvnel, da niso mogli rešiti ničesar, temveč so le obvarovali bližnje stavbe. Škode je pol milijona. V kratkem času je to že tretji mlín, ki je zgorel. Oblasti so zato začele sumiti, da je bil ogenj pri vseh treh požarih podtaknjen.

Na 50 let težke ječe so bili obsojeni štirje razbojniki, ki so napadli n oropali kmetico in dva trgovca za deset jurjev. Štirje fantje iz Strašnika pri Petrinji so se bili dogovorili, da bodo začeli napadati ljudi in njih ropati. Trikrat se jim je posrečilo, ostale načrte so jim pa prekržili orožniki. Petrinjsko sodišče jim je sodilo in izreklo izredno težke kazni, da jih ne bo več prijela razbojniška žilica.

Podružnici Slov. doma

v Ljubljani:
Miklošičeva cesta 5
Tyrševa cesta (Poštni dom)

Pet metrov široko oko bo pogledalo v neznano vseмирje

Ameriški učenjaki in tehniki so se dvanaest let prizadevali, kako bi našli najprejše rešitev za graditve največje zvezdarne na svetu. Po globokih študijah in bogatih izkušnjah so se sedaj odločili, da bo ta zvezdarna stala ne daleč od mesta Los Angelesa na hribu Paloma. Ta gora leži tik nad obalo Tihega oceana in je visoka 1800 metrov.

Leča s premerom 5 metrov

Daljnogled, ki ga bo imela nova zvezdarna, bo po svoji velikosti daleč presegal onega, ki je postavljen na Mount Wilsonu. Ta je bil dosedaj najmočnejši optični instrument na svetu. Premer objektivna na novem daljnogledu na Palomi znaša okoli pet metrov, dočim je bil premer dosedaj največjega objektivna na Mount Wilsonu ravno polovico manjši.

Človek si ne more niti predstavljati velikih daljav, ki jih bo mogoče doseči s tem najnovejšim optičnim čudom. Že dva in pol metra široka leča na Wilsonovem daljnogledu more prodrati štirikrat tako daleč, kakor bi moglo videti človekovo oko, če bi bilo dvamilijonkrat bolj močno kot pa je v resnici. S tem dosedaj največjim teleskopom je bilo mogoče videti one zvezde, od katerih pride svetloba do nas v 150 milijonih letih. Daljnogled, ki ga bodo postavili na Palomi, pa bo še neprimerno močnejši. S pomočjo njega bo le mogoče pogledati v ono vseмирje, ki si ga dosedaj nismo mogli niti predstavljati, kajti niti najmanjši žarek svetlobe iz našega očesa se ni posvetil vanj, čeprav je bilo to vedno za novim stikajoče človekovo oko oboroženo s silnimi vsemirskimi očali. Daljnogled na Palomi bo težak 1 milijon funtov. Jeklarne v Filadelfiji, ki izdelujejo kovinasta ogródja za najstrašnejše nebatičnike, bodo zgradile tudi jekleno ogródje tega najnovejšega daljnogleda. Leče so brusili ravno dve leti in so sedaj gotove. V delavnici, kjer so jih brusili, so morali stalno, to se pravi dve leti neprestano obdržati isto toplino, da ne bi morda nihanje toplote povzročilo v lečah kakšnih napak. S teh leč pa so morali odbrsiti nič manj kot pet ton stekla.

Stranske opazovalnice

Največje težave je delalo tudi vprašanje, na kakšen način naj določijo ob daljnogledu opazovalna mesta za posamezne astronome. Mesece in mesece so poskušali najti za to najboljšo rešitev s pomočjo modelov in lutk. Končno so se le odločili, da postavijo sedem opazovalnic, ki bo zgrajene tako, da bo mogel zvezdoslovec v vsaki teh opazovalnic videti sliko, ki jo bo iz vsemirja ujel ogromni skupni daljnogled. Glavna opazovalnica bo obstojala iz cevi, ki bo imela premer dva metra velik. Opazovalec bo v njej sedel na takšnem stolu, da ga bo mogel poljubno zavrteti v vsako smer. Vse ostale opazovalnice so zamišljene na različnih mestih v krogu okoli daljnogleda. Z enim samim pritiskom na gumb bo mogoče uravnati po mili volji ves ta čudovito sestavljeni mehanizem z naj, večjo natančnostjo. Napravili bodo neko optično pripravo, s pomočjo katere bodo sliko iz daljnogleda projicirali v podzemski prostor, v katerem bo mogoče obdržati temperaturo na tisočinko stopinje natančno. To je pač zelo važno, ker bi vsaka najmanjša toplotna sprememba mogla motiti natančnost fotografskih posnetkov iz vsemirja.

Vrtljiva, 50 m visoka zgradba

Daljnogled bodo postavili v zgradbi, ki bo visoka 50 m. Na vrhu bo samo odprtina za kikklopsko oko daljnogleda. Vsa zgradba bo vrtljiva, da bo to vsemirsko oko moglo zvezde dalj časa zasledovati na njihovi poti. Novo vprašanje je spet v tem, kako bi bilo mogoče najboljšo namestiti

Iz Sovjetije . . .

(I) »Zabavac sovjetske mladine.« Dijaki sverlovske elektrotehnične šole prirejajo večkrat v svojih prostorih električne poizkuse. Dne 17. maja t. l. sta dijaka Mjagkov in Mihajličev napeljala bakreno žico na kljuko vrat in na cinkovo ploščo pred vrati, katero sta še dobro polila z vodo. Nato sta spustila vanjo električni tok in poklicala k sebi dijaka Kodzina, ki je, nič hudega sluteč, prišel pred vrata in prijel za kljuko. Tok ga je začel močno stresati. Ključ je svoje tovaršije na pomoč, ti se pa za njegove kliče še malo niso zmenili, tako da je revež po 10 minutah v strašnih mukah umrl. (Pravda, 21. maja 1937.)

LJUBEZEN, KI UBIJA

Pogledal je najprej mene, potem je dolgo zrl v sliko. Videti je bil kakor strokovnjak, ki bi rad ugotovil, ali je slika pristno delo ali ne.

Ce je ta človek res dal umoriti tega, čigar sliko je zdaj tako ogledoval, potem je res moral imeti samega sebe močno v oblasti. Rad bi mu ta trenutek položil roko na srce in štel njegove udarce.

»Podoben si mi,« je končno izpregovoril, »ne sicer docela, brado, nos in usta imaš prav taka; nimaš pa takega pogleda, ne obrvi, ne lic.«

»Mislite,« sem rekel, »da sem dovolj podoben, da bi lahko samo zaradi te podobnosti mogel očetovega morilca pripraviti do tega, da bi trepetal, če bi se nenadno srečala, tu, tako pod to sliko?« Stopil sem naprej proti njemu in sem ga pogledal prav globoko, kot da hočem igrati gledališki prizor.

»Da,« sem nadaljeval, »ta podobnost bi zadostovala, da bi bil jaz zanj strašilo, prikazen, ki bi mu govorila: ali poznate zdaj sina tistega, ki ste ga umorili?«

»Prišla sva spet na stari pogovor od zadnjici,« je odvrnil, ne da bi kaj izpremenil obraz, »to je odvisno od slabe vesti in od morilčevih živcev.«

Znova sva oba umolknila. Njegov blede, prepadli, a negibni obraz me je jezil, ker ni ničesar izražal.

A nisem ostal samo pri tej poskušnji. Cutil sem se dovolj močnega, da sem si izmislil

ogromni daljnogled. Treba je namreč imeti pred očmi dejstvo, da je bilo dosedaj včasih zaradi preveč živahnega »migljanja« zvezd sploh nemogoče ta nebesna telesa točno fotografirati. Nova naprava naj bi vse te nevednosti, ki nastajajo zaradi trepetajočih zračnih plasti nad zemljo, odpravila tako, da bi v vsakem primeru lahko napravili vsemirski fotografi ostre slike. »Migljanje« zvezd bodo odpravili s pomočjo elektrike. Svetlobe zvezd bodo napeljali v fotoelektrične celice, ki bodo zaznavale najmanjše zvezdno »migljanje«. To »migljanje« bo avtomatično soravilo v tek posebno pripravo, ki bo zvezdo za človekovo oko umirila.

Toplota razteguje leče

Kakor rečeno, je pri teh napravah izredno važno, da se toplina v opazovalnici ne menja, kajti vsaka sprememba, čeprav še tako majhna, lahko povzroči raztezanje leč, kar ima lahko samo slabe posledice za točnost opazovanja. Zaradi tega bodo stene te najnovejše in največje opazovalnice zgradili tako, da v notranjost ne bo imel dostopa kvaren vpliv vročega kalifornijskega podnebnja in bo, tako mogoče takoj po sončnem zahodu pričeti z opazovanjem zvezd. Avtomatični aparati, ki jih imenujemo termostate, bodo skrbeli, da bo tudi v kupoli velikanke zgradbe čim bolj stalna toplina. Po potrebi bo možno tudi toplino dvigniti ali znižati.

V daljavo ene milijarde svetlobnih let . . .

Z novim daljnogledom bo mogoče opazovati nebesna telesa, od katerih pride svetloba do nas približno v milijardi let. To bo nekako štirikrat močnejše oko, kakor pa je dosedaj gledalo v vsemirje. Dosedaj je trajalo n. pr. fotografiranje enega od devetih Jupitrovih spremljevalcev pod najugodnejšimi vremenskimi razmerami celo uro. Palomski daljnogled bo skrajšal ta čas na četrto ure. Učenjaki upajo, da bo s pomočjo tega palomskega daljnogleda mogoče opazovati in do vseh podrobnosti spoznati oni del vsemirja, ki je še čisto neznan in da bo sedaj mogoče rešiti uganko, o kateri si dosedaj ni nihče niti pomisliti ni upal, da je le rešljiva. Človek bi sedaj le upal podvomiti, če ne bodo učenjaki počasi napravili takšnih daljnogledov, s katerimi bodo pripeli naš pogled na ono vsemirsko mejo, za katero nekateri slutijo samo še »nič«.

Daljni vzhod proti opiju

Ves svet se danes bori proti najhujšemu sovražniku, ki sicer predstavlja višek blaženosti, a je zmožen uničiti in iztrebiti cele narode — proti opiju in njemu sorodnim omamljivim strupom. Celo Kitajska, ki pridelava 90 odstotkov svetovne proizvodnje opija, se je pridružila temu mednarodnemu boju. Na žalost pa pridelovanje opija cvete večjino po tistih delih Kitajske, nad katerimi nankinška vlada nima nobene moči.

Že leta 1934 je general Cankajšek osnoval šestletni načrt, po katerem naj bi do l. 1940 na Kitajskem zatrl vsako omamljanje z opijem in vsako gojenje maka. Najprej se je spravljal na kadilce. Staviti je dal njihov imenik, jih strogo nadzirati in zdraviti po številnih zdraviliščih. Prodajalce in prekupevalce opija, podkupljive uradnike in ozdravljence, ki zopet podlegajo svoji stari strasti, kaznujejo s smrtjo. V nekaterih pokrajinah so takim, ki se v določenem času niso odrekli mamilom, vžigali znamenje v obraz. Tudi radio pošilja razna svarila po vsej razsežni Kitajski.

Kljub temu pa je le malo verjetno, da bi se kitajski vladi kdaj posrečilo popolnoma uresničiti svoj načrt, saj bi morala iztrebiti 20 milijonov ljudi, kadilcev opija, katerim samo smrt še lahko zamori in ozdravi strast. Dokler ne bodo vsi makovi nasadi uničeni, je vsak boj zoper opij zaman. Središče makovih nasadov pa je v Tientsinu in drugih kitajskih pokrajinah, ki jih imajo v rokah Japonci. Dasi so na Japonskem vsako pridelovanje in uporabo opija s silo zatrili, dajejo zasedenemu kitajskemu ozemlju v tem oziru vse ugodnosti. Celo solskim otrokom dovoljujejo uživanje opija. Zato nekateri kitajski rodoljubi morda po pravici sumijo, da hoče Japonska Kitajsko uničiti z njenim lastnim orožjem. Drugi narodi pa žele pospešiti uporabo opija na Kitajskem iz gospodarskih ozirov. Koliko milijonov bi se namreč lahko prihranilo brez opija!

še tretjo. Če je bil kriv, ga je morala ta spraviti v prav tak strah, kot obe prejšnji.

Bil sem kakor človek, ki bije nasprotnika in drži z vso roko nož, čigar ročaj je odlomljen. Vsak udarec, ki ga z njim zada nasprotniku, rani tudi njega samega. Prav za prav jaz nisem bil čisto podoben temu človeku. Jaz nisem mogel zakriti trpljenja, ki so mi ga povzročale te preizkušnje, on, moj nasprotnik, je pa tako spretno skrival svoje rane, da jih jaz nisem videl. A kljub temu, jaz sem hotel priti na jasno, čeprav me je bolelo.

»Ta podobnost je tako izredna,« sem rekel, »da imava oče in jaz docela enako pisavo. Samo pogledajte.« Odprl sem blagajno, vzdano v steno, kjer sem hranil važna pisma. Sem sem spravljaj tudi pisma, ki jih je pisal oče.

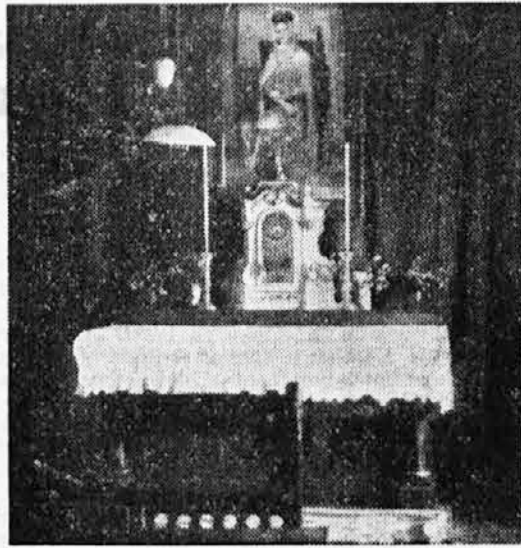
Vzel sem vsa tista pisma, ki sem jih bil položil na zavoj z ostalimi. Vedel sem, da so to zadnja, ki jih je oče pisal. Podal sem jih očimu tako, kakor sem jih bil uredil. Bila so v ovojih. Na ovitkih je bil povsod napisan tetin naslov: Gospodična Luiza Cornéls, Compiègne.

Znamke so se še držale na ovitkih in jasno je bilo videti, kdaj so bila oddana na pošto. To je bilo aprila in maja leta 1864.

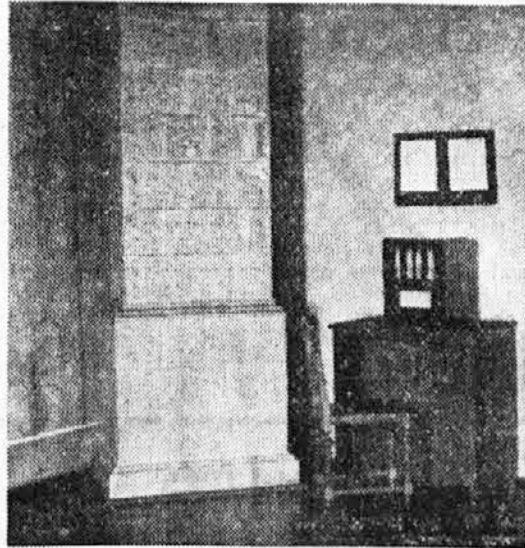
Stvar je bila spet ista kakor vedno.

Ce bi bil Termond kriv, bi si bil moral iz teh pisem priti na jasno, zakaj se je moje vedenje do njega zadnje čase tako spremenilo. Jasno bi mu postalo, da sem jaz zaradi pisem začel tako drzno namigovati. Nemožne bi bilo, da se ne bi vprašal, kaj neki mora biti v njih, da so vzbudila v meni take misli.

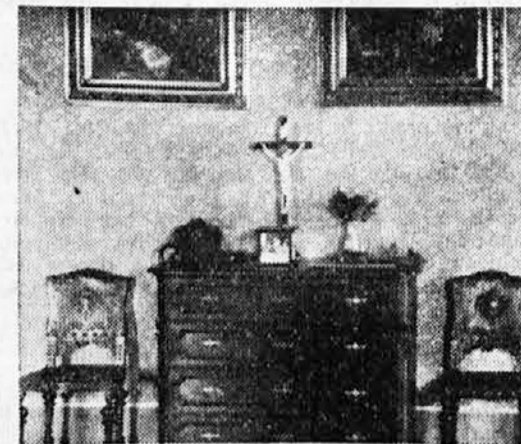
Ko je očim držal pisma v roki, sem videl, da so se mu obrvi nasršile. Za trenutek sem

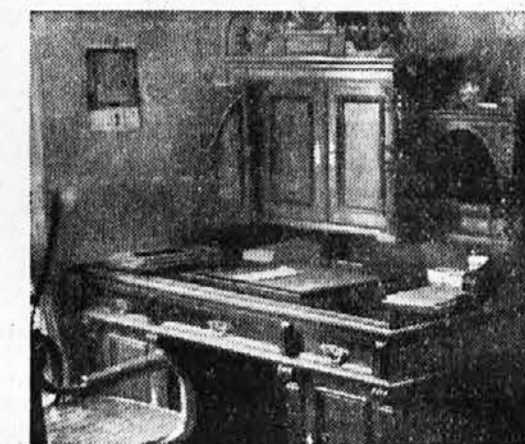
Zasebna kapela nadškofa Jędrzyca v stiškem samostanu

Radio-kotiček nadškofa Jędrzyca

Klečalnik nadškofa Jędrzyca, kjer je pokojnik veliko molil za srečo našega naroda

Pisalna miza nadškofa Jędrzyca

Spalnica v stiškem samostanu, v kateri je vladika Jędrzyca umrl

Radio

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najcenejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«, ki stane mesečno samo deset dinarjev.

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 3. julija: 12 Druga za drugo plošča hiti, v pisano vrsto veselih reči — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Cas, spored, obvestila — 13.15 Druga za drugo plošča hiti, v pisano vrsto veselih reči — 14. Vreme — 16 delopust (igra Rad. orkester) — 18.40 Psihoanalitična teorija gonov (g. prof. E. Hrovat) — 19. Cas, vreme,

poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: O pomenu združništva (minister Djordjević iz Belgrade) — 19.50 Pregled sporeda — 20.00 zunanji politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Pratika za mesec julij — Besedilo oskrbel oz. napisal Niko Kuvert. Izvajajo člani rad. igral. družine. — 22. Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Vesel konec tedna (igra Rad. orkester).

Drugi programi

Sobota, 3. julija: Belgrad: 19.50 Narodne pesmi 20.30 Poster program — Zagreb: 20. Trio in klavir — 21.30 Orkestralni koncert — Dunaj: 19.25 Opereta (Pomladni znak) — 21.40 Beethovnovske skladbe — 22.20 Plesna glasba — Budimpešta: 21.20 Glasbena paradija — 22.30 Ciganska glasba — 23.30 Jazz — Trst-Milan: 17.15 Plošče — 21. Igra — Rim-Bari: 21. Opera — Praga: 19.15 Solistični koncert — 20.20 Opereta (Tisoč in ena noč 22.35 Kavarniška godba — Varšava: 21.05 Zbor — 21.50 Opereta — Berlin: 20. Opereta Polkovna heč.

že upal, da sem strl krinko, za katero je skrival svoj pravi obraz, tisti obraz, na katerem človek vidi lahko vse, tudi najskritejše stvari, ki se odigravajo v duši.

A to, da je nasršil obrvi, ni bilo drugega, kakor nekaj, kar je čisto naravno pri človeku, ki kako reč pozornost gleda. Celo se mu je takoj nato razjasnilo. Vrnil mi je pisma, ne da bi kaj vprašal, kaj je v njih napisano.

»V vajinem primeru,« je omenil, »je podobnost res presenetljiva.«

Potem je pogovor spjel na tisto, kar ga je privedlo k meni in je vprašal:

»A kje so ilustrirani listi?«

Zjokal bi se od jezela!

Znova sem čutil, da sem zgolj razburjen otrok, ki se ne more boriti s hladnim in mirnim človekom.

Zaprli sem pisma v blagajno. Premetal sem malo knjižnico v salonu, nato pa še veliko knjižnico v spalnici. Ko sem našel liste na pisalniki, sem se delal, kakor da se zelo čudim, da so tu med drugimi. Ko je očim dobil liste, se je dvignil od peči, kjer je sedel in kazal hrbet proti sliki. Ves čas, kar sem jaz iskal, ni šel iz salona. A to še ni moglo dokazovati ničesar.

Očim je vstal.

»Škoda bi bilo tega lepega sonca danes. Jaz bi se peljal malo na sprehod v gozd. Imam že voz. Greš z menoj?«

Ali je mislil iskreno, ko mi je predlagal ta sprehod? Saj midva na kaj takega nisva bila navajena. Kaj ga je neki pripravilo, da mi je to ponudil. Ali je hotel s tem pokazati, da je ra-

zumel moje napade, ali pa je bila to le želja bolnika, ki ne mara biti sam.

Sprejel sem ponudbo, samo da bi lahko nadaljeval svoja opazovanja.

Cez četrto ure sva že drdrala proti Slavoloku zmagi, v tistem vozu, v katerem sem videl po prvem sestanku očima vsega strtega in uničenega.

Zdaj je sedel pred menoj docela drug človek. Zavpil je bil v površnik s finim krznom za vratom, kadil je cigaro, pozdravljal z roko zdaj na to, zdaj na ono stran skozi odprta okna kočije. Govoril je neprestano in mi pripovedoval vse mogoče stvari in zgodbe o ljudeh, ki so naju srečavali. Nekaj teh zgodb sem že vedel, drugih zopet ne. Zdelo se mi je, da govori pred menoj kakor igralec, da prav za prav ne govori z menoj.

Sklepal sem iz tega, da govori samo zato toliko, da bi se zavaroval pred kakim novim napadom.

Ali nisem imel toliko moči, da bi ga ranil do srca tako, da bi začelo tisto boleče mesto v njem krvaveti.

Zato sem ga samo poslušal. Opazil sem, kako si njegovi nekdanji navadni trdni nazori in njegove skrite misli nasprotujejo. Človeku bi se zdelo, da vsa tista visoka družba, ki je v njej živel in jo na zunaj tako zagovarjal, ni bila zanj drugače kakor brlog, ves poln zločinov. Pripovedoval mi je o vseh strašnih in gnusnih grehih v tej visoki družbi, ki ni znala svojega brezdelnega časa zapravljati z drugim kakor, z grehom.

Nisem si znal razlagati škodoželjnosti, s katero je vse to pripovedoval.